

PREDAVANJE

SPREMENJEN RAZVOJ PREDŠOLSКИH OTROK 21. STOLETJA

Tatjana Jakovljević, uni. dipl. prof. def.

Spremenjen razvoj predšolskih otrok 21. stoletja

PROGRAM
RAZVOJA
PODEŽELJA

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Občina Kamnik

TATJANA JAKOVLJEVIĆ, univ. dipl. prof. def.

<https://www.degreesbeek.nl/wp-content/uploads/2019/02/Hernense-Bos-ontdekkingstocht-foto-Geldersch-Landschap-Kasteelen-1024x682.jpg>,

©2022 P. J. C.

Ali je res vsega kriva vzgoja?

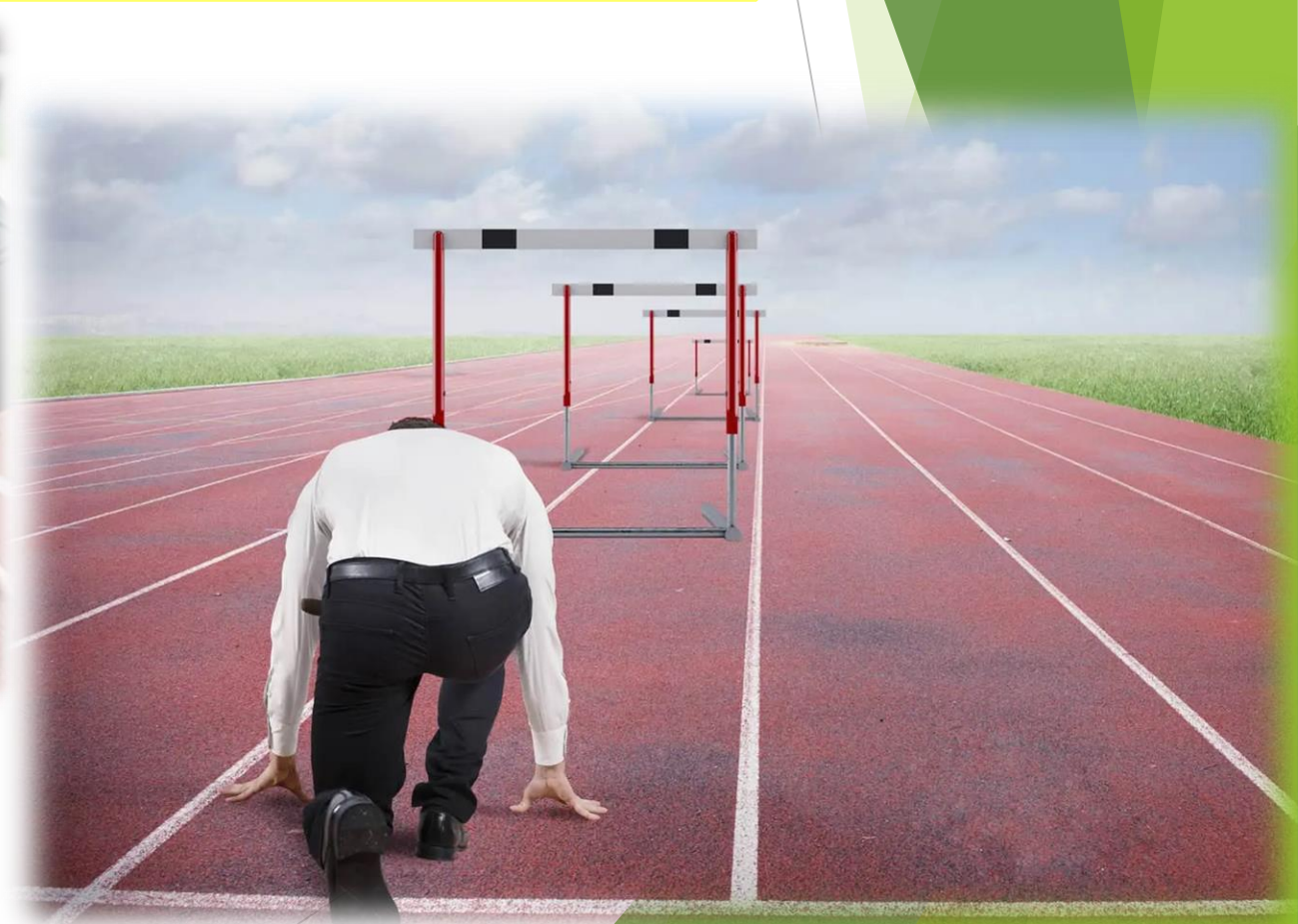
FOTO: <https://i.ytimg.com/vi/9d4ODP5n8Ps/maxresdefault.jpg>, 2023

Se današnji otroci razvijajo drugače?

FOTO: <https://i.ytimg.com/vi/9d4ODP5n8Ps/maxresdefault.jpg>, 2023

KAKO DRŽATI TEMPO Z VPLIVOM SODOBNE DRUŽBE NA NAŠE OTROKE?

A young child with light brown hair, wearing a red short-sleeved shirt, is sitting on a light-colored wooden floor. The child is looking down at several colorful geometric shapes (triangles and squares) scattered on the floor. The child's hands are resting on the floor near the shapes. The background is a wooden floor with a visible grain.

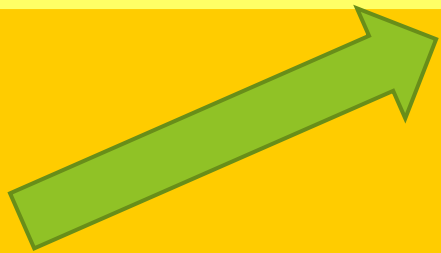
RAZVOJNI PRIMANJKLJAJI

UČNE TEŽAVE

PRIMANJKLJAJI V GIBALNEM RAZVOJU

DUŠEVNO ZDRAVJE OTROK

NEZRELOST PRI VSTOPU V ŠOLO

RAZVOJNI PRIMANJKLJAJI,
UČNE, NEVROLOŠKE TEŽAVE,
DUŠEVNE MOTNJE

WHO, 2023

PREGLED STANJA PO SVETU

10-20% otrok in mladostnikov ima duševne motnje.

Nevropsihiatrična stanja so vodilen razlog motenj otrok in mladostnikov po vseh regijah.

Svetovna zdravstvena organizacija, 2019

Porast urgentnih napotitev

↑ 200 - 360%

Avtizem?

GLAVNI VZROKI BOLEZNI IN MOTENJ PRI OTROCIH IN MLADOSTNIKIH PREDSTAVLJAJO BOLEZNI DUŠEVNEGA ZDRAVJA:

EPILEPSIJA, RAZVOJNI PRIMANJKLJAJI, DEPRESIJA, ANKSIOZNOST IN VEDENJSKE MOTNJE

WHO, 2021

DEPRESIJA, ANKSIOZNOST IN VEDENJSKE MOTNJE PREDSTAVLJAJO VODILEN RAZLOG BOLEZNI IN MOTENJ PRI MLADOSTNIKIH.

WHO, 17.11.2021

FOTO: <https://i.ytimg.com/vi/9d4ODP5n8Ps/maxresdefault.jpg>, 2023

?

1. *Dednost*

2. *Težaven ali prezgodnji porod*

3. *Bolezen*

4. *Fizična ali psihološka travma, **STRES***

5. **TOKSIČNOST** (hrana, voda, zrak,
zemlja...)

6. **SENZORIČNO MOTORIČNA DEPRIVACIJA**

Masgutova, 2019

Foto: <https://media.istockphoto.com/photos/baby-abd-tablet-picture-id531535422?k=6&m=531535422&s=612x612&w=0&h=LC5knL-e3tW0fQBCj7CwTAXcSlTAcf2WfyyQ84cj3Q=, 2022>

Zakaj ima TOKSIČNOST večje posledice pri otrocih?

- manjša velikost
- manj razviti organi
- hitra rast in razvoj
- absorbirajo več onesnaževalcev relativno glede na njihovo velikost
- otroci so manj zmožni razstrupiti ali eliminirati toksične substance iz teles

WHO, 15.6.2021

PREDŠOLSKO OBDOBJE?

FOTO: <https://i.ytimg.com/vi/9d4ODP5n8Ps/maxresdefault.jpg>, 2023

RAZVOJ PREDŠOLSKEGA OTROKA V HIPOKINETIČNIH POGOJIH ODRAŠČANJA

Sodobne generacije predšolskih otrok usvajajo razvojne faze ob znatnem upadu spontane fizične dejavnosti in povečevanju sedentarne oblike preživljanja tako prostega časa kot časa, preživetega v vrtcu.

Jakovljević, 2022

FOTO:
<https://th.bing.com/th/id/R.c081e9407dc110e3374da4f64f6cd3c2rik=HMPMO41qCpMqBA&riu=http%3a%2f%2fgeorgina-harrisonphotography.co.uk%2fwp-content%2fuploads%2f2014%2f10%2fNorth-Yorkshire-Wedding-Photography-50.jpg&ehk=BcELW3DMssCwMEIBSy9eNuqCSFoITMWYqY3jcxq1DU%3d&risl=&pid=ImgRaw&r=0, 2022>

HIPOKINETIČNI POGOJI ODRAŠČANJA

IN PREZGODNJA INTELEKTUALIZACIJA

PREZGODNJA INTELEKTUALIZACIJA TER PREOBSEŽNA STIMULACIJA

Temelj otrokovega vedenja,
pozornosti in učnih
spособnosti.

OPTIMALEN KOGNITIVNI RAZVOJ

USTREZEN RAZVOJ
SENZORNIH SISTEMOV

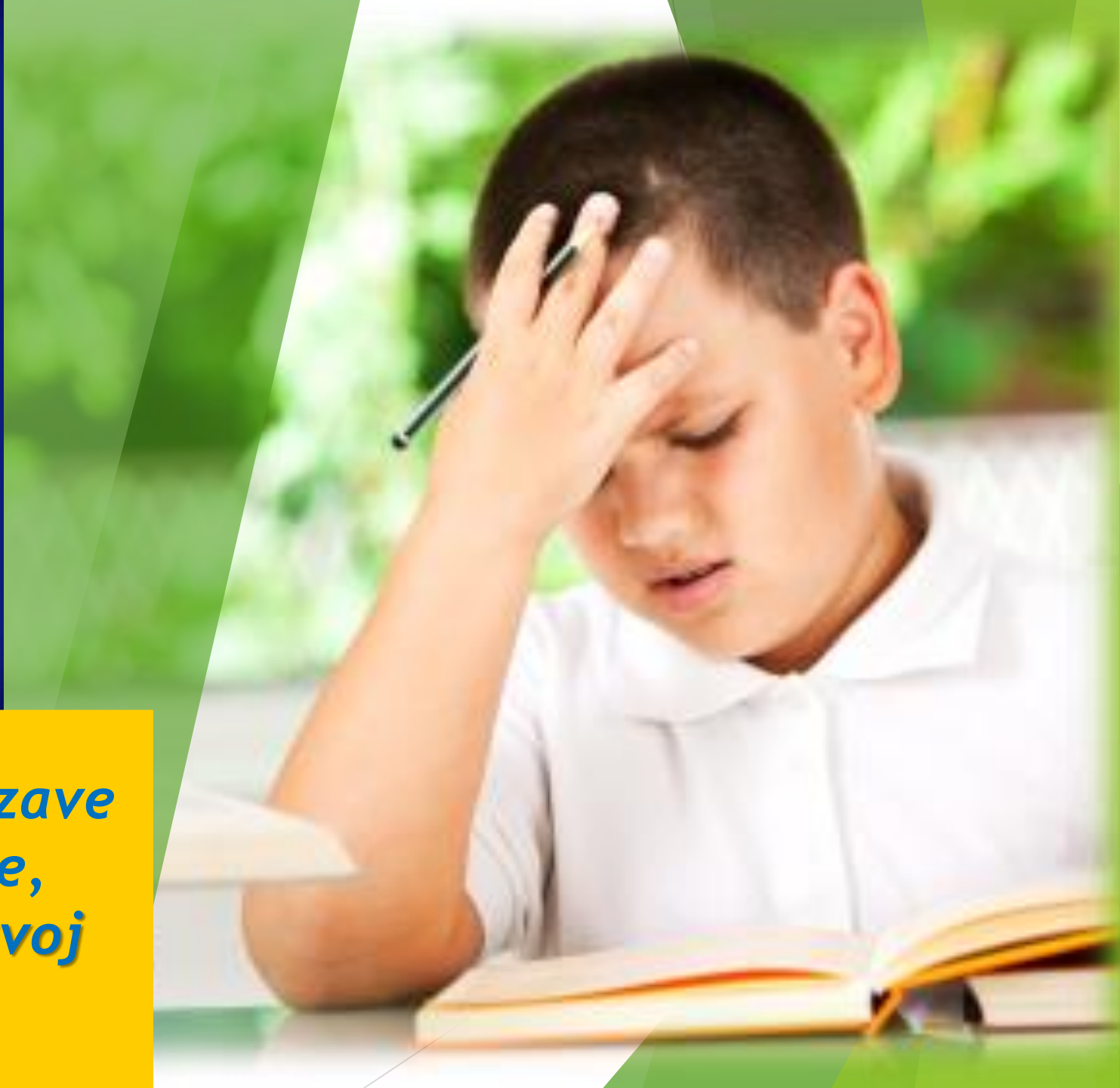

USTREZEN SENZORIČNO
MOTORIČNI RAZVOJ

USTREZEN ZAZNAVNO
MOTORIČNI RAZVOJ

Če primarne možganske povezave niso ustrezno vzpostavljene, onemogočajo, inhibirajo razvoj višjih miselnih funkcij.

Razvoj višjih funkcij - IZVRŠILNE FUNKCIJE

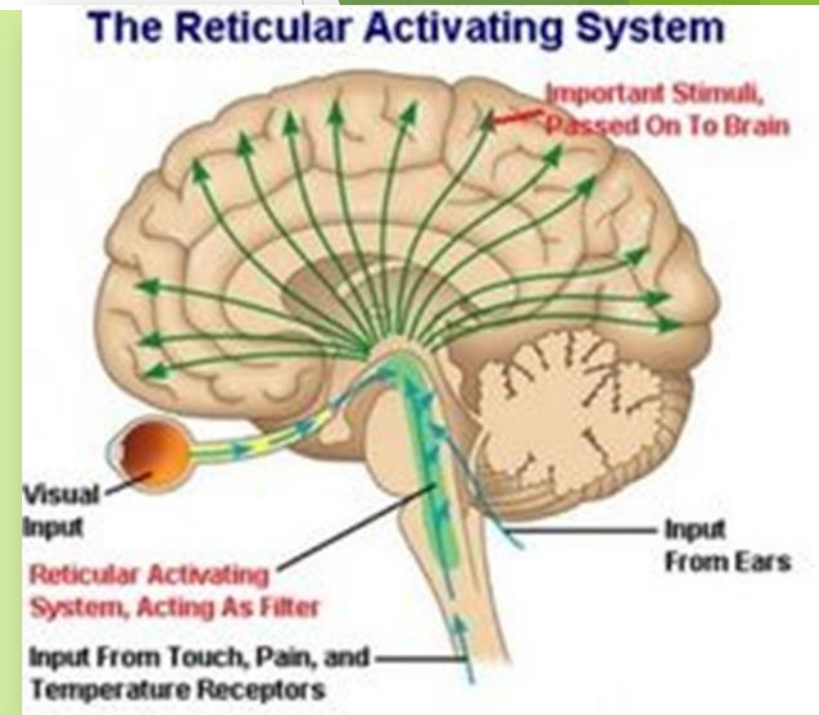
FOTO: https://th.bing.com/th/id/R.56c14fc0a687f235df2a89175acf4e4e7rik=1110koBQumpbNg&riu=http%3a%2f%2fcdn.v5.futura-sciences.com%2fbuilsdv6%2fimages%2fwide1920%2fb%2f8%2f5%2fb8598f27db_50004779_cortex.jpg&ehk=kBwEoqOGcRyeABTOa3iBWgEJ4Ua1SqNA6DMMQW0D2x4%3d&rist=&pid=ImgRaw&r=0, 2022

- **KOORDINACIJA MISLI IN ČUSTEV**
- **REGULACIJA ČUSTEV**
- **PRILAGODLJIVOST NA NEPREDVIDLJIV SVET**
- **MOTIVACIJA**
- **KONTROLA IMPULZOV, VEDENJA**
- **ZAVEDANJE POSLEDIC**
- **URAVNAVANJE LASTNIH POTREB V KORELACIJI S PRILAGAJANJEM NA ZUNANJI SVET**
- **EMPATIJA, VŽIVLJANJE V DRUGE**
- **SLEDENJE POTREBAM ŠOLSKEGA SISTEMA**
- **POZORNOST, KONCENTRACIJA**
- **GOVORNO JEZIKOVNE SPOSOBNOSTI**
- **DELOVNI SPOMIN**

Delovanje čelnega režnja je odvisno od...

povezave z:

- ▶ limbičnim sistemom
- ▶ malimi možgani
- ▶ bazalnimi gangliji
- ▶ retikularno aktivacijskim sistemom možganskega debla

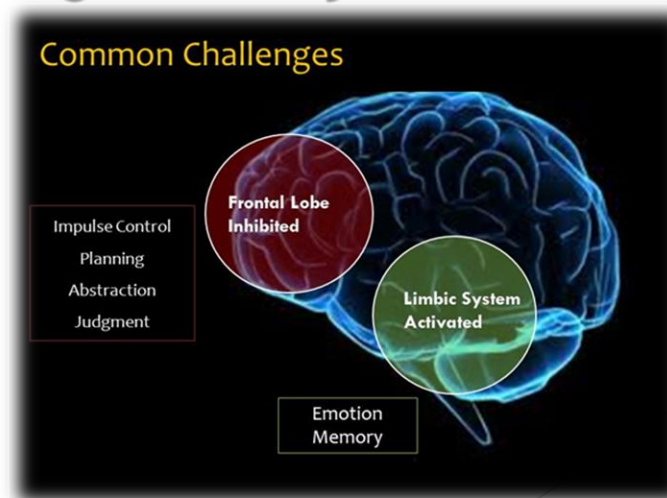

Če so ti deli premalo stimulirani,

je delovanje izvršilnih funkcij **INHIBIRANO, NEINTEGRIRANO!**

Posledice, simptomatika

- ❑ Govorno jezikovne težave
- ❑ Motnje pozornosti in koncentracije
- ❑ Učne težave
- ❑ Motena kontrola impulzov
- ❑ Motena sposobnost socialno ustreznega odločanja
- ❑ Pomanjkanje motivacije
- ❑ Čustvene / duševne stiske
- ❑ Nezmožnost „vlaganja truda“
- ❑ Pomanjkanje empatije

*Plitke čustvene reakcije,
pasivnost,
apatija,
brezbrižnost,
agresivni izpadi,
otežkočeno zavedanje posledic,
pomanjkanje samokontrole,
šibka pozornost, fokus
pomanjkanje razumevanja, da je njihovo vedenje neustrezno,
težave pri razumevanje, kako se drugi počutijo,
lahko veliko govorijo,
motijo, ko drugi govorijo,
reagirajo impulzivno brez refleksije,
s težavo kontrolirajo lastne impulze, potrebe,
težave s socialno „spretnostjo“,
opozicionalnost,
znaki depresije, anksioznosti
„pomanjkanje“ empatije,
ugašanje čelnega režnja - preobremenjenost z lastnimi čustvi,
„zažiganje“ s čustvi“ („kindling“)...*

Dr. Harald Blomberg, 2017

FOTO: Going Out Newsletter, 2021

A photograph of two young children, a boy and a girl, sitting together and reading a large yellow book. The boy is on the left, wearing a yellow shirt, and the girl is on the right, wearing a white shirt with red and green floral patterns. They are both looking down at the book with concentration. The background is softly blurred, showing a light-colored wall and a striped rug.

***POSLEDICE
PREZGODNJE
INTELEKTUALIZACIJE***

Foto: Huffpost, 2021

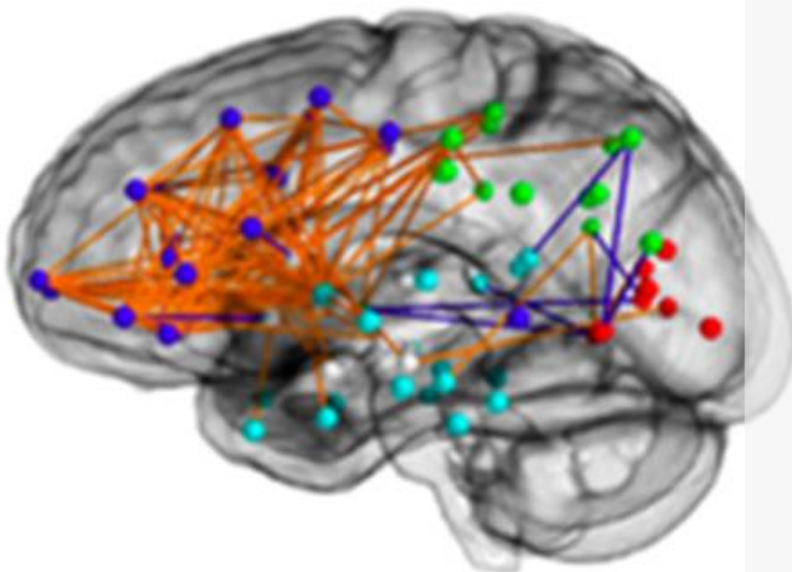
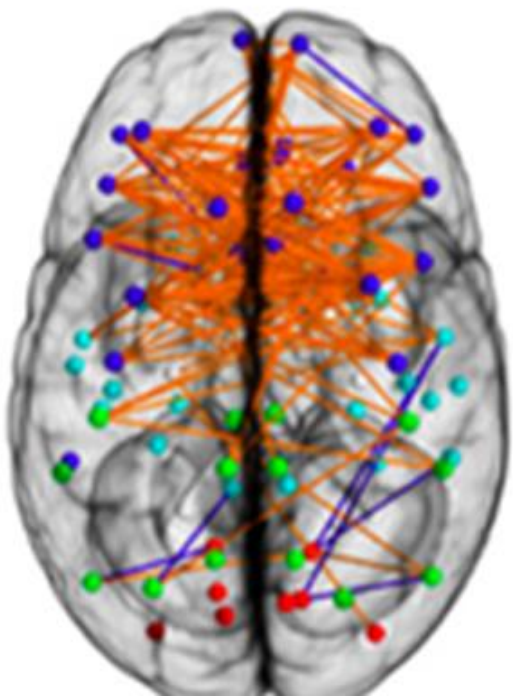
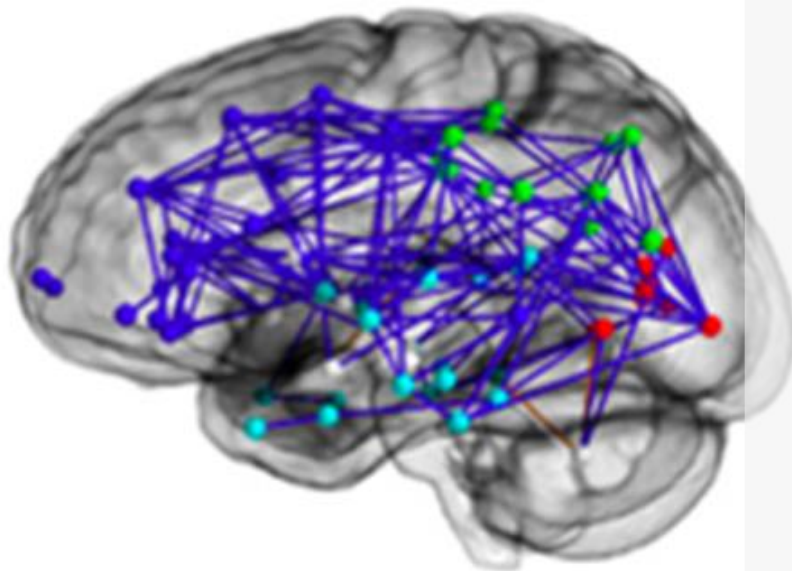
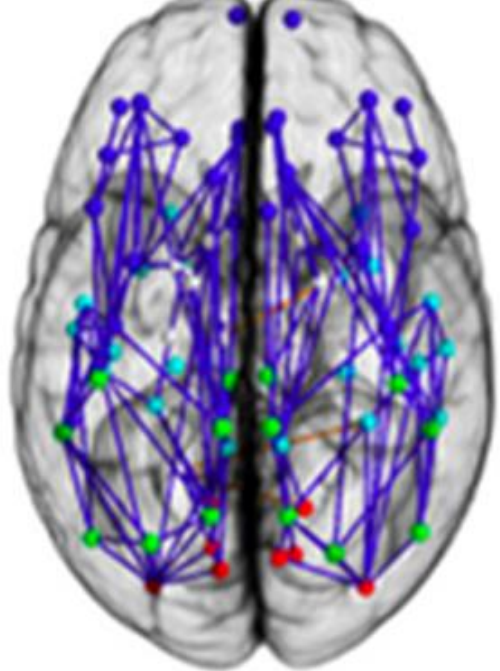
ČUSTVENI SISTEM

- *Prezgodaj pametni otroci, pridni otroci - ODNOSI Z ODRASLIMI IN NE Z OTROCI - kasneje odstopanja v duševnem zdravju*

- *Čustveno in socialno „MANJ PRILAGODLJIVI“ otroci*

Za možgane dečkov je značilna počasnejša rast možganskih sistemov, ponavadi v razliki dveh let od deklic.

Potrebujejo dlje časa, da dozori možganska skorja in za dozorevanje le-te potrebujejo večjo količino gibanja in igre kot deklice.

Blomberg, 2017

Fantje: motnje pozornosti, hiperaktivnost, učne težave

Dekleta: čustvene težave

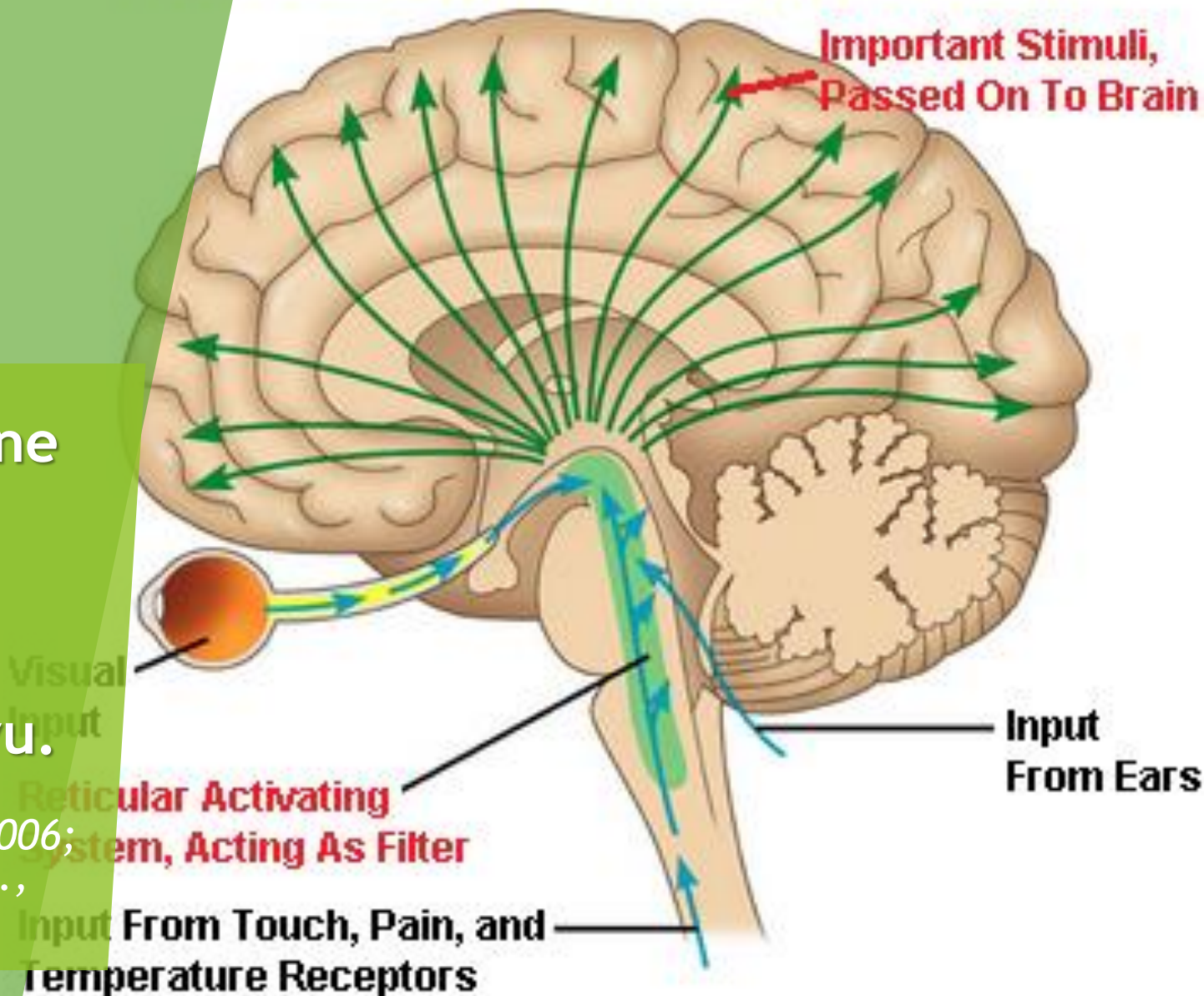
NIJZ, 2019

The Reticular Activating System

Višje miselne funkcije so odvisne od kakovosti informacij, ki jih zagotavljajo nižje možganske strukture, oblikovane v otroštvu.

(DeBello & Knudsen, 2004; Karmarkar & Dan, 2006; Nelson, deHaan & Thomas, 2006; Sabatini et al., 2007)

A photograph of two young children, a boy and a girl, sitting together and reading a large yellow book. The boy is on the left, wearing a yellow shirt, and the girl is on the right, wearing a floral patterned shirt. They are both looking down at the book with concentration. The background is a soft, out-of-focus indoor setting.

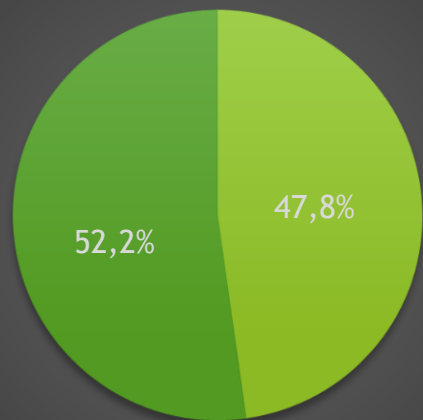
V letih 2018 in 2019 smo izvedli poglobljeno analizo izvedbe kurikularnih področjih glede na vidik gibalne aktivnosti in sedentarnosti predšolskega otroka.

Analiza izvedbene ravni kurikula je pokazala, da je gibalna neaktivnost prevladujoči element izvedbene ravni kurikularnih področij (Cerar, 2019).

Visoka količina sedentarnosti

Raziskava: **AKTIVNI ČAS V VRTCU** Vrtec Antona Medveda Kamnik in Vrtec Dol pri Ljubljani, 2019

Graf 1: odstotki gibalne aktivnosti/gibalne neaktivnosti tekom aktivnega časa v vrtcu

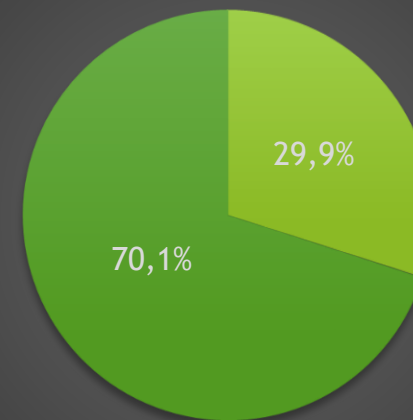

■ Gibalna aktivnost   ■ Gibalna neaktivnost

Tekom 5h dopoldneva (300 min)

- Čas gibalne aktivnosti otroka - 143 min (2.4 h)
- Sedentarni čas - 156 min (2.6 h)

Graf 2: odstotki gibalne aktivnosti znotraj rutine in izven rutinskih dejavnosti

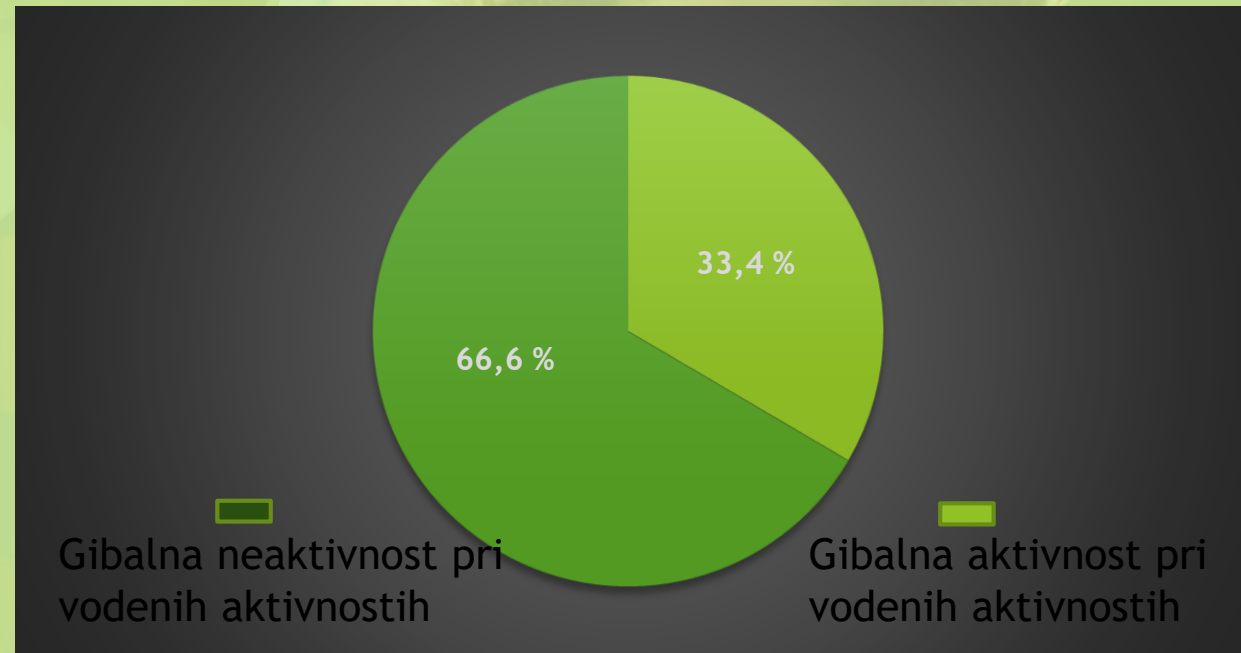
■ GIBALNA AKTIVNOST MED RUTINO   ■ GIBALNA AKTIVNOST

2,4 h otroke GA predstavlja:

- GA med rutino: 43 min (0.7 h)
- GA izven rutine: 100 min (1.6 h)

Raziskava: AKTIVNI ČAS V VRTCU
Vrtec Antona Medveda Kamnik in Vrtec Dol pri Ljubljani,
2019

Graf 3: odstotki gibalne aktivnosti/neaktivnosti med vodenimi aktivnostmi

Vodene aktivnosti (60 min/dan):

- **gibalna aktivnost** → 20 min

- **sedentarni čas (poslušanje, risanje, finomotorične aktivnosti, itd.)**

→ 40 min

Nevrofiziološki ritem otrok in mladostnikov

6-letni otrok: 10 min intelektualne dejavnosti v statičnem položaju

Prvošolec: 15 min intelektualne dejavnosti v statičnem položaju

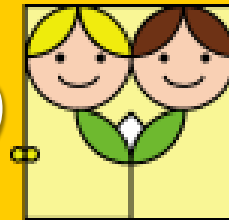
Devetošolec: 30 min intelektualne dejavnosti v statičnem položaju

Srednješolec: 45 min intelektualne dejavnosti v statičnem položaju

• Dr. Viljem Ščuka, 2018

Spremembe izvedbenega kurikula (2010 - 2022)

Optimiziranje izvedbenega kurikula

**GIBALNA AKTIVNOST KOT IMPERATIV KURIKULARNIM
PODROČJEM**

Predstavlja razvojno osnovo za doseganje kurikularnih
ciljev

**CELOSTNI RAZVOJ PREDŠOLSKEGA OTROKA, DOSEGANJE
RAZVOJNE ZRELOSTI ZA VSTOP V ŠOLO**

WHO SMERNICE

GIBALNA NEAKTIVNOST
Manj kot 4h/dnevno s presledki

*WHO: Globalni plan za fizično aktivnost
2018-2030*

GIBALNA AKTIVNOST

Prenova izvedbenega nivoja kurikula?

**ZMANJŠANJE
SEDENTARNOSTI
2,6h/dnevno**

**POVEČEVANJE GIBALNE
AKTIVNOSTI IN PROSTE IGRE
2h/dnevno (80 min igre)**

Priporočila WHO, 2019

Starost	Priporočila Svetovne zdravstvene organizacije za gibalno dejavnost predšolskih otrok
< 1 leto	Otrok naj bo gibalno dejaven večkrat na dan v različnih oblikah, priporoča se dejavnost v obliki elementarnih gibanj; ko je otrok zmožen premikanja, se priporoča čim večja gibalna dejavnost v varnem in nadzorovanem igralnem okolju.
1-2 leti	Otrok naj bo gibalno dejaven vsaj 180 minut dnevno v različnih oblikah dejavnosti in različnih intenzivnostih, vključno z zmerno do visoko intenzivno gibalno dejavnostjo. Velja načelo več je bolje; gibalna dejavnost naj bo razporejena čez cel dan, vključujoč igro v naravnem okolju
3-4 leta	Otrok naj bo gibalno dejaven vsaj 180 minut dnevno v različnih oblikah dejavnosti in različnih intenzivnostih. Velja načelo več je bolje; znotraj 180 minut naj bo vsaj 60 minut dnevno gibalno dejaven v zmerni do visoki intenzivnosti gibalne dejavnosti
5-17 let	Priporočena gibalna dejavnost je vsaj 60 minut dnevno v zmerni do visoki intenzivnosti gibalne dejavnosti ; količina gibalne dejavnosti, večja od 60 minut, omogoča zdravju ugodnejše učinke;

ČAS, KI GA OTROCI PREŽIVIJO V ZUNANJIH UČNIH OKOLJIH

DOSEGANJE PRIPOROČIL GIBALNE AKTIVNOSTI OTROK

VPLIV NA CELOSTNI RAZVOJ, OPTIMIZIRA RAZVOJ OTROKOVIH MOŽGANOV

Plevnik, 2021

Spontana igra

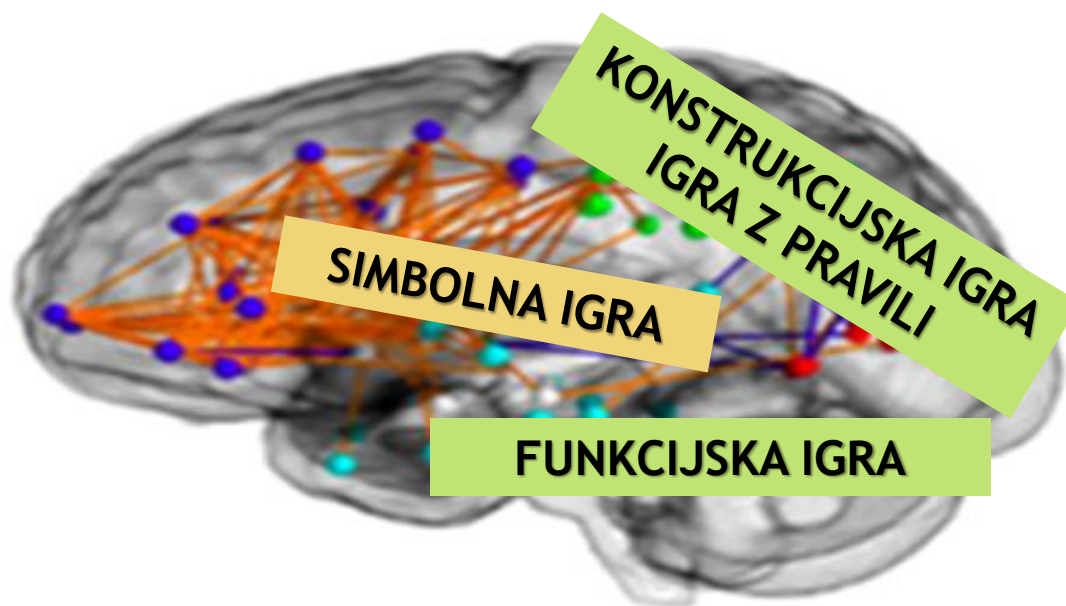
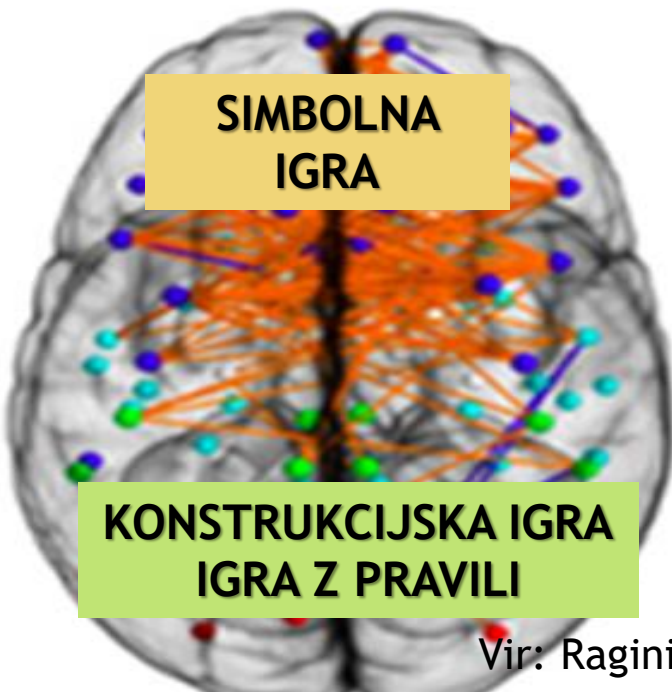
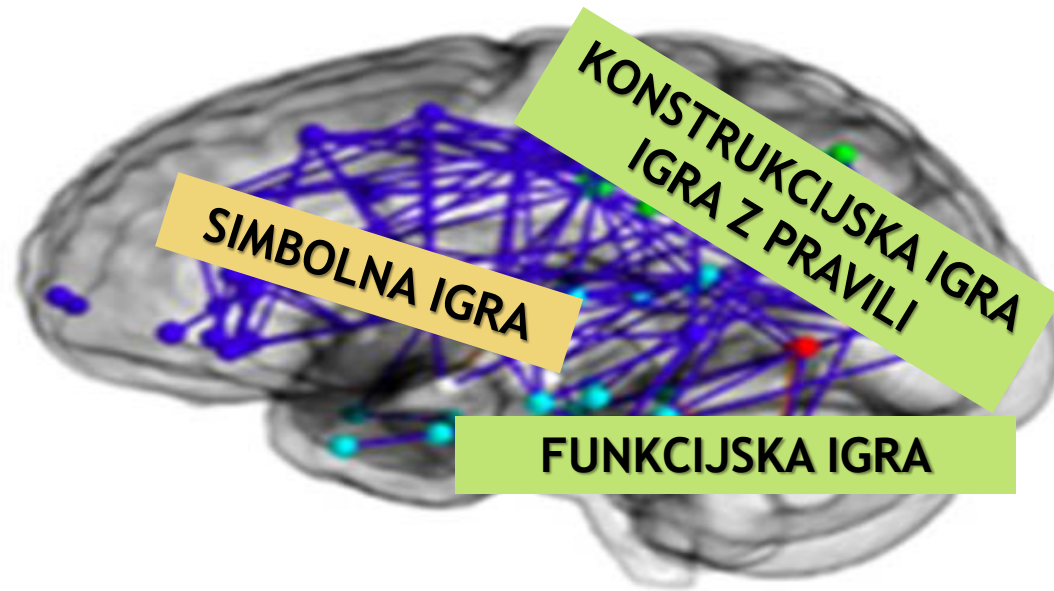
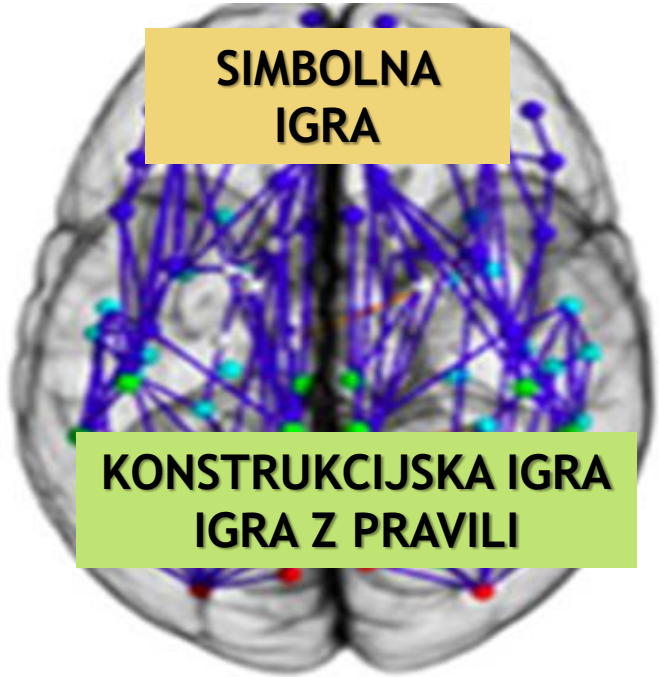
Vpliv na čustveni sistem, izvršilne funkcije, BDNF

Sergio M. Pellis, Vivien C. Pellis, and Brett T. Himmler, "How play makes for a more adaptable brain: A comparative and neural perspective," *American Journal of Play* 7 (2014): 73-98;

PHOTO:
https://th.bing.com/th/id/R/c081e9407dc110e3374da4f64fa6cd3ca?rik=HMPMO41qCbmQbA&itit=http%3A%2F%2Fgeorgianaharrisonphotography.co.uk%2Fna-content%2Fupload%2F2014%2F06%2FNorth%20YorkshireWeddingPhotography%30.jpg&ehk=Blu1W3DWA&onm=ESyehnuqL5f0fSWYq/3&copyID=30&AD=5&pid=hp&rev=01_2012

MODERIRANA IGRA 21. STOLETJA

**- PROSTA, SPONTANA,
NESTRUKTURIRANA IGRA OTROKA**

1. OPREDELITEV INHIBITORNIH DEJAVNIKOV NA SPREMENJEN RAZVOJ IGRE SODOBNIH OTROK

**ZATOPLJENOST V
LASTNO AKTIVNOST**

**PREOBSEŽNA
STIMULACIJA**

**PREZGODNJA IN
PREOBSEŽNA
EKLANIZACIJA**

Oblikovanje drugačnega razvoja...

“Thinking about Thinking”
Higher Reasoning
Executive Function

Prefrontal Cortex

9 Functions of the Prefrontal Cortex

1. Empathy
2. Insight
3. Response Flexibility
4. Emotion Regulation
5. Body Regulation
6. Morality
7. Intuition
8. Attuned Communication
9. Fear Modulation

Limbic Brain

1. Fight, flight, freeze stress response
2. Thinks, "Am I safe? Do people want me?"
3. Emotions live here

FOTO:

MODERIRANA IGRA 21. STOLETJA

- PROSTA, SPONTANA, NESTRUKTURIRANA IGRA OTROKA

POSTAVITEV IGRALNO SPODBUDNEGA OKOLJA

ZATOPLJENOST V
LASTNO AKTIVNOST

VARIABILNOST ZUNANJEGA
INPUTA (NA 1. MESTU SO
VRSTNIŠKE SPODBUDE)

STROKOVNI DELAVEC GRADI
IGRALNO SPODBUDNO OKOLJE
(OBOGATENO OKOLJE,
MEDVRSTNIŠKE INTERAKCIJE)

V ODGOVOR...

*spremljanje in zasledovanje
realizacije priporočljive
gibalne aktivnosti otroka
v predšolskem obdobju
ter spremljanja in intervencij na
področju
zniževanja gibalne neaktivnosti*

Spremembe izvedbenega kurikula (2010 - 2022)

1. VSAKODNEVNO BIVANJE V ZUNANJIH UČNIH OKOLJIH

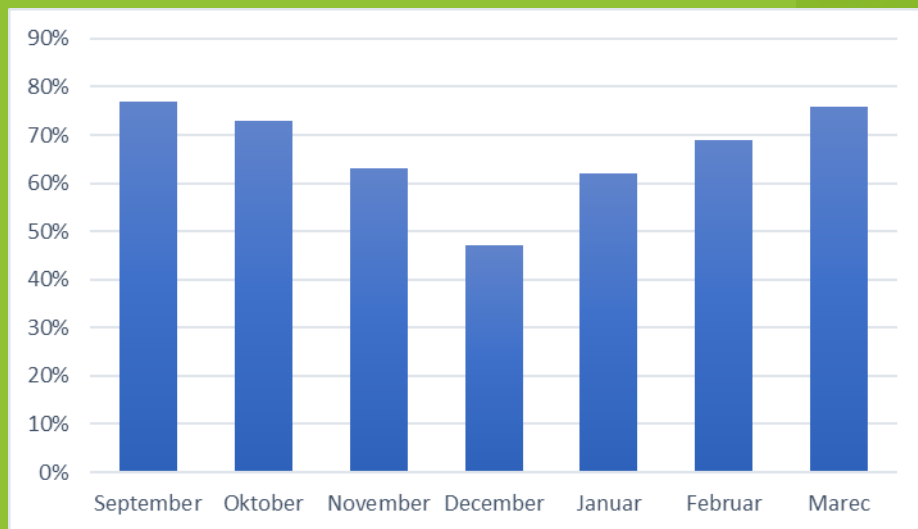
1. PRIPOROČLJIV ČAS BIVANJA ZUNAJ

STAROSTNA STRUKTURA ODDELKOV	PRIPOROČLJIV ČAS BIVANJA V ZUNANJIH UČNIH OKOLJIH
ODDELKI I. starostne skupine, 1-3 let	1 - 1,5h
ODDELKI II. Starostne skupine, 3-6 let	1,5 - 2h

Bivanje v zunanjih učnih okoljih

2010 - 66%

2011, 2019 - 80%

KOLIČINA ČASA V GIBANJU IN IGRI V NARAVNEM OKOLJU, 2022

STAROSTNA STRUKTURA ODDELKOV	ŠTEVILO ODDELKOV	POVPREČEN ČAS BIVANJA ZUNAJ/ na dan v urah
ODDELKI I. starostne skupine, 1-3 let	20	1,0 ura
ODDELKI II. Starostne skupine, 3-6 let	25	2,0 ure
RAZVOJNI ODDELKI, 1-6 let	2	1,5 uri

Vrtec Antona Medveda Kamnik in Vrtec pri OŠ Janka Modra, Dol pri Ljubljani sta preoblikovala obstoječa igrišča pri vrtcih z namenom optimizacije obogatenega zunanjega okolja, ki posnema značilnosti naravnega okolja (gozd).

**IGRIŠČA PRED
VZDRŽEVALNIMI DELI**

**ZASNOVANA ZA
POTREBE PRETEKLIH
GENERACIJ OTROK**

Zasnova igrišč za potrebe sodobnih generacij otrok

- relief tal, ki posnema neravni teren v naravnih okoljih,
- postavitev igral za stimulacijo možganov
- izdelava inovativnega nestrukturiranega materiala iz naravnih virov

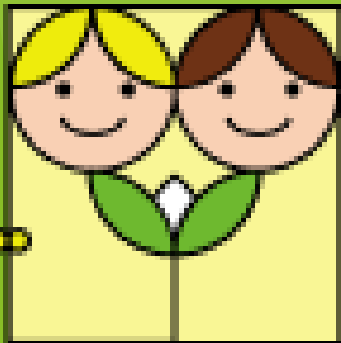
SIST

OBOGATENO UČNO OKOLJE

ANALIZA GIBALNE AKTIVNOSTI VRTČEVSKIH OTROK:
Vrtec KAMNIK in Dol pri Ljubljani:
cilj projekta je bilo vrednotenje gibalne/športne
aktivnosti (G/ŠA) vrtčevskih otrok v različnih okoljih
gibalne ure (gozd, staro igrišče in novo oz
prenovljeno igrišče).

Boštjan ŠIMUNIČ 1, Uroš MARUŠIČ 1
1Znanstveno-raziskovalno središče, Inštitut za kineziološke raziskave, Slovenija

**GIBALNA AKTIVNOST
STARO IGRIŠČE/NOVO IGRIŠČE
(spontane/nevodene
aktivnosti)**

65,5% več GA

Šimunič in Marušič, 2022

FOCUS
https://www.focus.com/th/id/R.681e940/.../a6cd3c2rik=HMPM0410cpl/ba&riu=http%3a%2f527georgia
hain.com/photography.../2014%2f10%2fNorth-Yorkshire-Wedding-Photography-
30-1166.../9Dms2cm/FILES/actual/01/TWY.../3jcbq1DU%3d&rist=&pid=ImgRaw&r=0, 2022

GIBALNA AKTIVNOST STARO IGRISČE/NOVO IGRISČE

(spontane/nevodene aktivnosti)

Table 2: Analysis of the differences in physical/sport activity (P/SA) of a preschool child during the play on the playground before and after renovation

Variable	Playground (before renovation)	Playground (after renovation)	P (% difference)
N	16	16	
Total P/SA / cpm	1488 ± 530	2462 ± 1287	0,014 (+65,5 %)
Physical inactivity % h	47,0 ± 15,1	37,9 ± 12,0	0,082 (-9,1 %)
Low intensity of P/SA/ % h	21,8 ± 4,1	21,2 ± 4,6	0,738
Medium-level intensity of P/SA / % h	20,7 ± 8,3	22,8 ± 7,0	0,464
High intensity of P/SA / % h	10,5 ± 5,8	18,1 ± 11,4	0,035 (+7,6 %)
Medium-level and high intensity of P/SA / % h	31,2 ± 13,2	40,9 ± 13,6	0,063 (+9,7 %)

2/3

GOZD

3h / dnevno

IGRIŠČE

2h / dnevno

- prednostna izbira obogatene okolja - zunanja učna okolja zavzemajo vodilno vlogo, obogatitev notranjih okolij

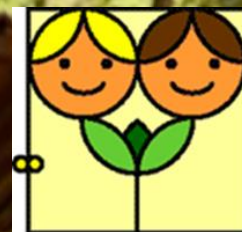
- priporočljiv čas bivanja v zunanjih učnih okoljih

- prenos značilnosti naravnega okolja v zasnovo in raznolikost obogatitve igrišč pri vrtcih

- gibalno aktivno učenje v igralnicah, notranjih prostorih vrtca

**ZMANJŠANJE
SEDENTARNOSTI**

**POVEČEVANJE
GIBALNE AKTIVNOSTI**

Spremembe izvedbenega kurikula (2010 - 2024)

1. Analiza stanja

2. Zmanjševanje gibalne neaktivnosti - sedentarnosti

3. Obogateno okolje (notranja, zunanja okolja)

4. Povečevanje količine in intenzitete gibanja v zunanjih okoljih

5. Promoviranje otrokove lastne aktivnosti

FOTO: Going Out Newsletter, 2021

INOVATIVNO POUČEVANJE

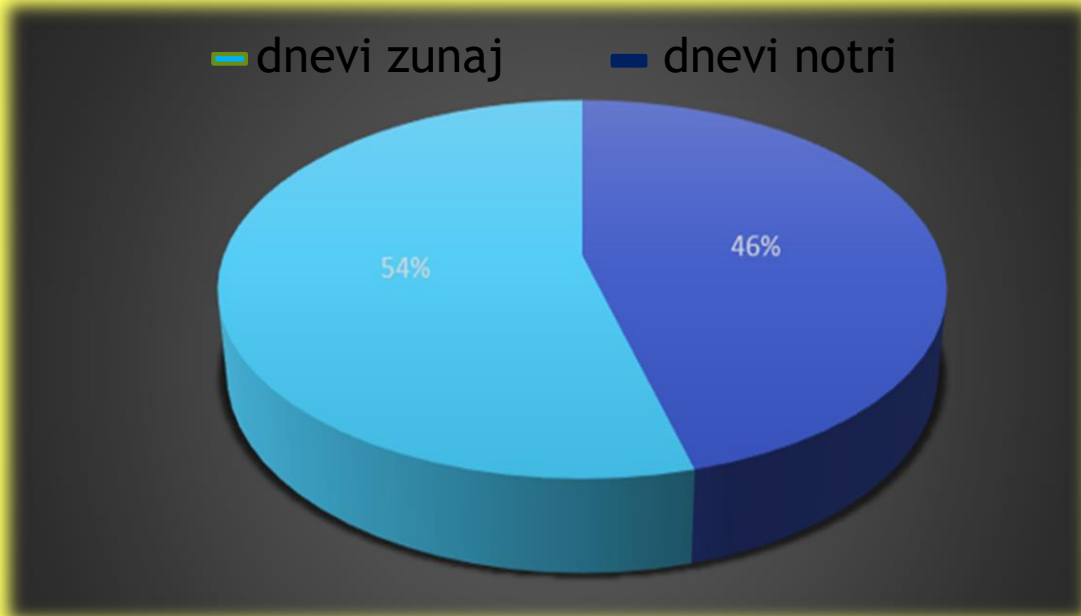
EITA 2022

*Izjemne inovativne
prakse poučevanja
- prva nagrada na
evropskem nivoju*

AVTONOMIJA STROKOVNIH DELAVCEV V PREDŠOLSKI VZGOJI?

Rezultati monitoriranja, 2021

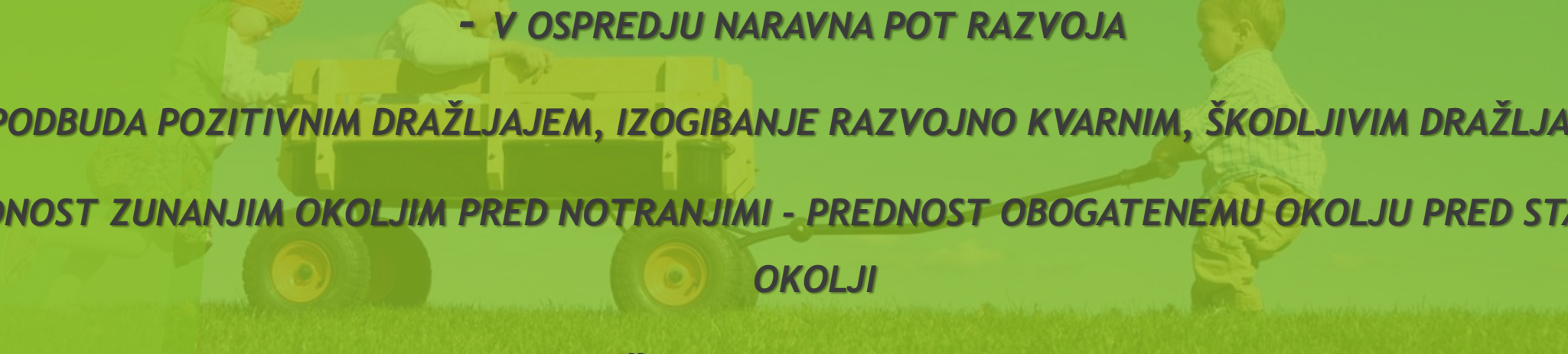
Graf 1: odstotki dni v zunanjih okoljih in dni v notranjih okoljih

Peklaj, 2022

ZAKONODAJA?

SPREMEMBE IZVEDBENEGA KURIKULA ?

-
- V OSPREDJU NARAVNA POT RAZVOJA***
  - SPODBUDA POZITIVNIM DRAŽLJAJEM, IZOGIBANJE RAZVOJNO KVARNIM, ŠKODLJIVIM DRAŽLJAJEM***
  - PREDNOST ZUNANJIM OKOLJIM PRED NOTRANJIMI - PREDNOST OBOGATENEMU OKOLJU PRED STATIČNIMI OKOLJI***
  - PREDNOST AKTIVNIH METOD - metoda združene pozornosti z lastno aktivnostjo pred pasivnimi metodami, ki stimulirajo kognitivno delovanje in izklapljujejo lastno senzomotorično aktivnost otroka***

MODERIRANA IGRA 21. STOLETJA

- PROSTA, SPONTANA, NESTRUKTURIRANA IGRA OTROKA

1. NAJPREJ UMIK POPOLNEGA STRUKTURIRANJA IN VODENJA AKTIVNOSTI - POPOLN UMIK NI MOŽEN

2. PREHOD V VLOGO MODERATORJA - USTVARJANJE POGOJEV, DA BODO OTROCI LASTNO AKTIVNI :

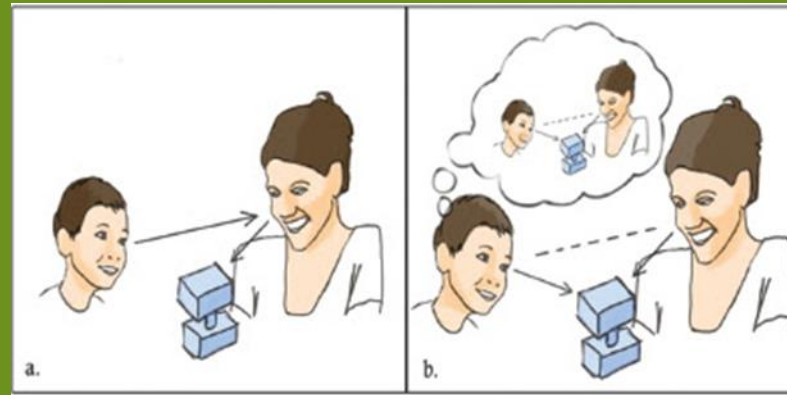
- prilagajanje - pospeševanje ali zaviranje, monitoriranje, uravnavanje
  - ustvarjanje fizičnih pogojev
  - oblikovanje socialnega okolja (oblikovanje socialnih parov)
  - zmanjšanje posegov v otrokovo aktivnost
- znižanje prestimulacije otroka preko neposrednega fokusa, pozornosti na otroka

VODENJE - IZVAJANJE VNAPREJ POSTAVLJENEGA PROTOKOLA

MODERIRANJE - VES ČAS PRILAGAJATI, VES ČAS SPREMLJATI IN SE ODZIVATI NA SPREMEMBE

MODERIRANA IGRA 21. STOLETJA

- PROSTA, SPONTANA, NESTRUKTURIRANA IGRA OTROKA

**VLOGA ODRASLE OSEBE PRI IGRI:
IZSTOPANJE IZ NEPOSREDNEGA VODENJA OTROKA V VEZANJE POZORNOSTI V POTEK AKTIVNOSTI**

IZ VIDIKA OTROKA - LASTNA IGRA

VODENJE - IZVAJANJE VNAPREJ POSTAVLJENEGA PROTOKOLA

**MODERIRANJE - VES ČAS PRILAGAJATI, VES ČAS SPREMLJATI IN SE ODZIVATI NA SPREMEMBE, OBLIKOVANJE
OBOGATENEGA OKOLJA**

OBLIKOVANJE OBOGATENEGA OKOLJA - *primer „Slovenske vasi“*

VLOGA VZGOJITELJA

Izvedba aktivnosti:

na izvedbenem nivoju aktivnosti je bistvenega pomena **otrokova aktivna udeležba - otrokova lastna aktivnost** (od faze iniciative do faze implementacije iniciative v aktivnost -

bistvo je **otrokova zatopljenost v aktivnost** in **ne osredotočanje na sledenje navodilom in procesu aktivnosti glede na zunanje usmeritve.**

FOTO: Jure Eržen/Delo, 2018

KINETIČNI POGOJI ODRAŠČANJA

Spremembe izvedbenega kurikula

PRI GIBALNEM RAZVOJU NISO DOVOLJ CILJANJE INTERVENCIJE, MORAJO BITI MULTIKOMPONENTNE, DA DOSEŽEŠ REZULTAT, KI OMOGOČA NAPREDEK V PRAKSI (NE SAMO STATISTIČNI).

MULTIKOMPONENTNE REŠITVE:

1. EDUKACIJA STROKOVNEGA KADRA - PAL (phisically active learning, INOVATIVNE REŠITVE POUČEVANJA (senzorične spodbude, dvig MVPA))
2. SPODBUDNA OKOLJA
3. LOKALNE SKUPNOSTI
4. STARŠI - INTERVENCIJE, ki se dotikajo primanjkljajev v razvoju današnjih otrok.

*Kader se ne sme bati, da ne bo pravilno poučeval gibanja. Otrokom je potrebno dati spekter aktivnosti , širino.
Vsak pedagoški delavec je lahko kompetenten!*

Šimunič, 2023

CENTRALNE PEDAGOŠKE SMERNICE 2018/19

SPREJETE V VEČINI držav

V skoraj vseh državah je poudarek na tem, da je potrebno poiskati pravilno ravnovesje med dejavnostmi na pobudo otrok in dejavnostmi na pobudo odraslih.

Vir: Eurydice: Prelet politik, Pomembni podatki o vzgoji in varstvu predšolskih otrok v Evropi, 2019